

ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 7ΗΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1998

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΑΓΑΠΗΤΟΥ Γ. ΤΣΟΠΑΝΑΚΗ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΥΠΟΔΟΧΗ

ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΚΥΡΙΑΣ ΓΑΛΑΤΕΙΑΣ ΣΑΡΑΝΤΗ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ Κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐρίτιμη κυρία Σαράντη,

Με τιμὴ ἀλλὰ καὶ μὲ ἰδιαίτερη συγκίνηση σᾶς ὑποδέχεται ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, γιατί εἴσθε ἡ πρώτη ἐκ τοῦ ὠραίου φύλου ποὺ καταλαμβάνετε στὴν ὠραία αὐτὴ αἴθουσα τὴν προκηρυχθεῖσα ἔδρα.

Ἡ ἐδῶ παρουσία σας ἔφερε καὶ σὲ μᾶς τὴν εὐγένεια καὶ λεπτότητα τῆς προσωπικότητός σας, ἀνάλογη μὲ τὴν λεπτότητα τῆς ψυχῆς καὶ τὴν διαυγῆ σκέψη σας ποὺ διατρέχουν ὀλόκληρο τὸ ἀξιόλογο ἔργο σας.

Ἀπ' τὰ πολλὰ καὶ ὠραῖα βιβλία σας διαλέγω «Τὸ βιβλίον τῆς χαρᾶς» καὶ τὶς «Πασχαλιές», γιὰ νὰ σᾶς συνοδεύσουν οἱ ὁμορφες αὐτὲς λέξεις καὶ στὴν σημερινὴ ἐπίσημη ὑποδοχὴ.

Σᾶς καλωσορίζω μὲ χαρὰ, καὶ εὐχομαι ἀπὸ καρδιάς μακρόχρονη καὶ λαμπερὴ καὶ τὴν ἐδῶ παρουσία σας.

Καὶ τώρα σᾶς παρακαλῶ νὰ προσέλθετε, γιὰ νὰ σᾶς περιβάλω μὲ τὸ μεγάλο διάσημο τοῦ τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας.

Ἐπειδὴ ὁ κ. Ἀγγελος Βλάχος εἰς τὸν ὅποῖον ἀνετέθη ἐκ μέρους τῆς Τάξεως τῶν Γραμματῶν καὶ Καλῶν Τεχνῶν νὰ ἐκφωνήσῃ τὸν προσήκοντα ἔπαινον εἶναι ἀσθενῆς, παρακαλεῖται ὁ κ. Γενικὸς Γραμματεὺς νὰ ἀναγνώσῃ τὸ σχετικὸ κείμενον.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΓΓΚΟΥ Κ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΒΛΑΧΟΥ

Φίλη κυρία και συνάδελφε,

Δέν θέλω νά σᾶς ἀποκρύψω ὅτι ἐπιδίωξα τήν ἐντελῶς ἰδιάζουσα τιμὴ νά βρισκομαι ἐδῶ, τήν στιγμὴ αὐτή, στό βῆμα αὐτό, γιά νά ὑποδεχθῶ στό πρόσωπό σας, τήν πρώτη κυρία τήν ὁποία περιβάλλει τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ. Ἡ σημερινὴ μέρα εἶναι βεβαίως σπουδαία γιά σᾶς ἀλλά εἶναι ἐπίσης πολὺ σημαντικὴ γιά τήν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἢ ὁποία, δευτέρα στήν Εὐρώπη μετὰ τήν Γαλλικὴ Ἀκαδημία, δέχεται ὡς μέλος της μία συγγραφέα. Τὸ ἀξίωμα τῆς ἀκαδημαϊκοῦ δὲν ἀποτελεῖ γιά σᾶς καθιέρωση, τήν ὁποία σᾶς ἔχει ἀπονείμει πρὸ πολλοῦ τὸ ἀναγνωστικὸ κοινό. Εἶναι κορύφωμα μιᾶς μεστής ἀπὸ βραβεῖα, ἐπιτυχίες καὶ ἐπαίνους λογοτεχνικῆς σταδιοδρομίας τήν ὁποία ἀρχίσατε πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια καὶ ἡ ὁποία ἐκδηλώθηκε σὲ πολλοὺς τομεῖς: μυθιστόρημα, διήγημα, παιδικὸ βιβλίο. Τὸ πρῶτο σας ἔργο, ἓνα διήγημα, φανέρωσε εὐθὺς ὅτι ἡ ἐνασχόλησή σας μὲ τήν τέχνη τοῦ λόγου δὲν ἦταν μιὰ νεανικὴ παρόρμηση πού συχνὰ δὲν ἔχει ἐπαύριο· φανέρωνε ἓνα ἐσωτερικὸ μόνιμο στοιχεῖο πού ἀκοίμητο δὲν σᾶς ἄφηνε νά χαλαρώνετε ἀλλά σᾶς ὠθοῦσε συνεχῶς πρὸς τὸ ἀρτιότερο, τὸ καλύτερο, τὸ τελειότερο. Ὁ συγκριτικὸς βαθμὸς τὸν ὁποῖο μεταχειρίζομαι, ἀρτιότερο, καλύτερο, τελειότερο, δὲν σημαίνει διόλου ὅτι τὰ πρῶτα σας ἔργα ὑστεροῦν τῶν μετέπειτα. Σημαίνει κυρίως ὅτι ἡ γραφὴ σας ἀποκαλύπτει στὸν ἔμπειρο ἀναλυτὴ ὅτι δὲν γράφετε μὲ εὐκολία ἀλλά μὲ πολλὴ συγκέντρωση καὶ προσοχή. Πολὺ σπάνια ἓνας μικρολόγος ἀναγνώστης μπορεῖ νά συναντήσῃ στὰ κείμενά σας ἓνα στοιχεῖο πού νά τὸν σταματᾷ. Πράγμα πού δὲν εἶναι πιά συχνὸ σήμερα, ὁ λόγος σας κυλάει φυσικά, καθαρὰ, μὲ σαφήνεια καὶ διαύγεια χωρὶς ἐπιτηδεύσεις, κι ὅμως εἶναι φορτισμένος μὲ αἰσθήματα ποικίλα, χαρᾶς - λύπης, ἀγανάκτησης καὶ ὑποταγῆς, ἠρεμίας ἢ ταραχῆς τῶν προσώπων τὰ ὁποῖα παρουσιάζετε. Ἡ γραφὴ σας ἔχει ἓνα πολὺτιμο στοιχεῖο: τήν ἰσόρροπη περιγραφή τοῦ ἔξωτερικοῦ κόσμου ἀλλά καὶ τῶν ἐσωτερικῶν διακυμάνσεων τῶν δρώντων ἢ πασχόντων προσώπων. Οἱ ὁμότεχνοί σας, γνωρίζομε, πῶς συνδυάζεται ἡ ἐπίμονη ἐργασία, μὲ ἀδιάκοπη προσοχή καὶ ἐπιμέλεια καὶ πόσα ἐπιμελημένα διαβάσματα χρειάζονται γιά νά ἐπιτευχθεῖ ἓνα σωστὸ ἀποτέλεσμα. Κι ὅταν χαρακτηρίζω ἓνα ἀποτέλεσμα σωστό, ἐννοῶ ὅτι ὄλος ὁ κόπος, ὅλη ἡ προσπάθεια καὶ ἀναζήτηση τοῦ καλλιτέχνη τοῦ λόγου μένει ἀφανὴς καὶ τὸ ἔργο ἐμφανίζει ἀπλότητα πού εἶναι ὁ ἀντίπους τῆς ἐκζητήσεως καὶ τῆς φιλαρέσκειας.

Ὁ Πλούταρχος γράφει γιά τήν δημιουργία τοῦ ἔργου τέχνης: *Ἡ ...εὐχέρεια καὶ ταχύτης οὐκ ἐντίθησι βάρος ἔργῳ μόνιμον οὐδὲ κάλλους ἀκριβειαν, ὁ δ' εἰς τὴν γένεσιν τῷ πόνῳ προδανεισθεὶς χρόνος ἐν τῇ σωτηρίᾳ τοῦ ἔργου τοῦ γενομένου τὴν ἰσχὺν ἀποδίδωσιν* (Πλουτ. Περικλῆς 13,4).

Τὸ χρονολόγιο τοῦ ἔργου σας, κυρία Σαράντη, μαρτυρεῖ ὅτι προδανεισθήκατε πολὺ χρόνο. Μεταξὺ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τοῦ ἔργου σας *Τὸ κάστρο* καὶ τῆς δευτέρας *Τὸ βιβλίο τῆς χαρᾶς* περνοῦν τέσσερα χρόνια καὶ ἄλλα δύο, γιὰ τὸ ἐπόμενο, *Οἱ Πασχαλιές*. Μεσολαβοῦν τέσσερα χρόνια σιωπῆς καὶ δημοσιεύετε τὴν *Ἐπιστροφή*. Πάλι σιωπᾶνετε γιὰ ἕξι χρόνια καὶ δημοσιεύετε τὸ *Παλιό μας σπίτι*. Οἱ παρεμβαλλόμενες σιωπές ἐπιμηκύνονται· ἑπτὰ χρόνια γιὰ νὰ δημοσιευθοῦν τὰ *Ὅρια* κι ἀκόμη περισσότερο γιὰ τὶς *Ρωγμές* τὸ 1979. Τὰ *Νερά τοῦ Εὐρίπου* ἔρχονται μετὰ ἀπὸ σχεδὸν ὀκτὼ χρόνια.

Θὰ παρουσιάζα ὅμως μιὰ λανθασμένη εἰκόνα τῆς σταδιοδρομίας σας, ἂν δὲν ἀνέφερα ὅτι παρεμβάλλονται μεταξὺ τῶν μυθιστορημάτων σας συλλογές διηγημάτων καὶ μάλιστα τέσσερις στὸ σύνολό τους. Κάθε ἐκδοσὴ σας καὶ μιὰ ἐπιτυχία. Βραβεῖα καὶ ἄκρως ἐπαινετικὲς κριτικὲς. Ἡ τελευταία συλλογὴ διηγημάτων σας *Τὸ ποτάμι*, τοῦ 1992, περιλαμβάνει ἓνα διήγημα, μιὰ λησμονημένη ἱστορία ἀπὸ τὴ Μάνη, ποὺ εἶναι συναρπαστικὸ ὡς δομὴ, ἀνάλυση, περιγραφή καὶ ἦθος. Σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι δὲν ὑπερβάλλω λέγοντας ὅτι οἰαδῆποτε ἀνθολογία ἑλληνικοῦ διηγήματος δὲν πρέπει, δὲν μπορεῖ νὰ τὸ παραλείπει.

Ἄπὸ τότε ὅμως καὶ πάλι ἔχουν περάσει ἕξι χρόνια, ἀλλὰ θεωρῶ τὸ πρᾶγμα εὐόκιο. Σημαίνει ὅτι καὶ πάλι προδανείζεσθε χρόνο γιὰ νέο ἔργο. Μὲ τὴν προσδοκία αὐτῆ, σᾶς ἀπευθύνω θερμότερα συγχαρητήρια καὶ τὸ Καλῶς Ἦρθατε στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς κ. Νικόλαος Ματσανιώτης τελειώνοντας τὴν ἀνάγνωση τοῦ κειμένου τῆς Προσφωνήσεως τοῦ κ. Ἀγγελου Βλάχου λέγει τὰ ἑξῆς:

Δὲν μπορῶ νὰ μὴν ἐκμεταλλευθῶ τὴν θέση αὐτῆ γιὰ νὰ σᾶς καλωσορίσω κι ἐγώ, ποὺ εἶχα τὴν μεγάλη τιμὴ, ἡ χρονιά ποὺ ἐκλεγήκατε νὰ εἶναι ἐπὶ τῆς προεδρίας μου.